

Advies over een voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad betreffende een kader voor transparantie op het gebied van kwalificaties en competenties (Europass)

1 Situering

De Europese Unie had altijd al de opdracht om de mobiliteit van werknemers te verbeteren. In het licht daarvan ontstonden de voorbije jaren diverse instrumenten om de kwalificaties en de competenties van Europese burgers duidelijker in kaart te brengen. We verwijzen naar het bestaande Europass, het Europees curriculum vitae, het diplomasupplement voor het hoger onderwijs, het talenportfolio, enz. Het belang van dergelijke instrumenten is sterk in de verf gezet door nagenoeg alle Europese beleidsverklaringen waarvan die van Lissabon, Barcelona en Kopenhagen de belangrijkste zijn.

De Commissie werkte een voorstel uit dat een enkel kader biedt waarin verschillende eerdere initiatieven op elkaar worden afgestemd en geïntegreerd. Tegelijk neemt de Commissie ook ondersteunings- en uitvoeringsmaatregelen.

De onderwijsraad beoordeelt het voorstel vanuit twee perspectieven: enerzijds de betekenis van de voorstellen op zich en anderzijds de wijze waarop Vlaanderen deze beleidsvoorstellen kan implementeren.

2 De nieuwe Europass

De onderwijsraad waardeert de inspanningen om kwalificaties en competenties op een meer transparante wijze te beschrijven. Dit is relevant in het kader van internationale mobiliteit maar de Vlor vindt dat deze aanpak ook betekenis heeft in de Vlaamse context. Mensen de kans bieden om op een heldere manier te communiceren over hun kwalificaties en competenties is ook voor tewerkstelling in de Vlaamse context van grote betekenis. De betekenis van een studiebewijs is niet altijd even duidelijk.

De Vlor waardeert ook dat het voorstel rekening houdt met formele leertrajecten maar evenzeer ruimte laat voor informeel leren.

De Vlor ziet Europass niet als een eindpunt in het streven naar transparantie in kwalificaties en competenties. Het geheel situeert zich in een breder kader waarin de wederzijdse erkenning van studiebewijzen door de lidstaten aan de orde komt. Wederzijdse erkenning veronderstelt transparantie in de stelsels van kwaliteitszorg die de kwaliteit van opleidingen waarborgen.

De Vlor steunt de optie om instrumenten die door commerciële organisaties of agentschappen worden uitgereikt zoals ECDL niet op te nemen in Europass. De Vlor

is van mening dat de overheidsinstellingen en autoriteiten een regulerende rol moeten blijven spelen in de uitreiking van studiebewijzen. Het is daarom een pluspunt dat het certificaatsupplement door de nationale autoriteiten wordt uitgereikt.

De Vlor heeft bij de uitwerking wel enkele bedenkingen en voorstellen voor bijsturing.

1. De Unie brengt in de nieuwe Europass instrumenten samen die ook in andere contexten worden gebruikt. Het talenportfolio is ontwikkeld in het kader van de Raad van Europa. Het diplomasupplement voor het hoger onderwijs vloeit mede voort uit de conventie van Lissabon. De Vlor vindt het belangrijk dat de instrumenten die de Unie nu integreert in een eigen kader, coherent zijn en ontwikkelingen in andere sectoren volgen. Het zou te betreuren zijn als er verschillende versies van de instrumenten zouden ontstaan. Dit is van des te meer belang omdat in Vlaanderen het diplomasupplement is geïntegreerd in de regelgeving en aan elke student wordt uitgereikt.
2. De Vlor vindt het belangrijk dat Europass het statuut van de competenties en kwalificaties die beschreven worden, verduidelijkt. In Europass zitten nu zowel competenties die verworven werden in een formeel leertraject en die voor het grootste gedeelte getest zijn als de resultaten van zelfbeoordelingen (talenportfolio). De Vlor is voorstander van instrumenten die de reflectie over eigen competenties bevorderen, maar voor een goed gebruik moet de status ervan duidelijk zijn.
3. De Vlor dringt aan op een hanteerbaar instrument dat de administratieve belasting voor het individu en voor de instellingen niet versterkt. Men zal er zich van bewust moeten zijn dat niet alle burgers over voldoende administratieve vaardigheden beschikken om dergelijke instrumenten te beheren. Ze zien er ook vaak het belang niet van in.
4. De Unie stelt voor om Europass zoveel mogelijk langs elektronische weg te beheren. De Vlor vindt het belangrijk dat er heel veel aandacht wordt besteed aan de beveiliging van dergelijke systemen. Een curriculum vitae of een diplomasupplement bevat heel wat vertrouwelijke informatie over een individu. Het systeem moet de privacy van het individu beschermen. De Vlor is ook beducht voor de fraudegevoeligheid van dergelijke systemen.
5. Europass zal worden beheerd door een uitvoerend orgaan: een nationaal Europass bureau. Het is goed dat de sociale partners betrokken worden bij het beheer van de instelling. De Vlor vindt het echter niet logisch dat de onderwijspartners geen rol zouden spelen in het Europass bureau. Via het diplomasupplement en het certificaatsupplement zijn onderwijsinstellingen zeker betrokken partij.

3 De implementatie van Europass in Vlaanderen

De Vlaamse Onderwijsraad zou het een goede zaak vinden als het onderwijs in Vlaanderen zou inspelen op de mogelijkheden en kansen die Europass biedt. Het diplomasupplement wordt nu al automatisch gegeven aan alle afgestudeerden uit het hoger onderwijs. Het certificaatsupplement zou evenzeer een automatische moeten worden. De Vlor wijst er op dat de Vlaamse overheid heel wat initiatieven neemt op het vlak van certificering maar dat deze niet kaderen in een globaal concept. We

verwijzen naar de titel van beroepsbekwaamheid, het leerbewijs, enz. Ook binnen de sectoren zijn er heel wat initiatieven op het vlak van certificering. De Vlor vraagt de Vlaamse overheid om een samenhangend en coherent beleid uit te werken op het vlak van certificering. De implementatie van Europass is er een onderdeel van.

1. Het is nog niet duidelijk hoe en door wie de inhoud van het certificaatsupplement wordt bepaald. De Vlor ziet ook een duidelijke relatie tussen de ontwikkeling van certificaatsupplementen enerzijds en de totstandkoming van een opleidingsstructuur anderzijds. Het is wenselijk dat beide ontwikkelingen op elkaar worden afgestemd. Voor het Vlor is het absoluut noodzakelijk dat de educatieve partners volwaardig betrokken worden bij de totstandkoming van de inhoud van de certificaatsupplementen. Ook om die reden is de betrokkenheid van de onderwijspartners bij het Europass bureau van cruciaal belang.
2. De Vlor stelt zich ook de vraag op welke sectoren het certificaatsupplement van toepassing is. Is het vanzelfsprekend dat dit niet geldt voor het hoger onderwijs? Het diplomasupplement hoger onderwijs is van een andere orde dan het certificaatsupplement. Welke opleidingen kunnen een certificaatsupplement uitreiken en onder welke voorwaarden? Kan een supplement gebruikt worden om een legitimering te bieden aan opleidingen waarvan de kwaliteit discutabel is?
3. De Vlor vraagt de overheid om in Vlaanderen duidelijk te communiceren over Europass en de mogelijkheden ervan. Er zullen ook gerichte inspanningen nodig zijn om bepaalde doelgroepen (zowel jongeren als volwassenen) van het nut van Europass te overtuigen. Jongeren en volwassenen zullen moeten beschikken over voldoende administratieve vaardigheden om dergelijke loopbaandocumenten te beheren.
4. De Vlor vraagt ook dat de overheid bij de opstart van Europass de meerwaarde en de belasting ervan voor individuen en voor de onderwijsinstellingen laat opvolgen. Dit laat toe om beslissingen te nemen over bijstellingen op basis van feitelijke gegevens.
5. De Vlor stelt zich tot slot de vraag of er niet opnieuw moet worden nagedacht over de registratie en het centrale beheer van uitgereikte studiebewijzen. Ze zijn cruciaal voor de loopbaan van een individu maar kunnen bij verlies soms moeilijk opnieuw worden teruggevonden (fusie van onderwijsinstellingen, afbouw, enz.)

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Louis Van Beneden
voorzitter